

Методичний коментар до уроку “Сила в єдності”

Марш захисників

Вітаймося і маршируймо

Перша вправа одразу задає ритм маршу. Запропонуйте дітям потренуватися діяти злагоджено. Діти стають у дві шеренги, за командою педагога плескають “Ті-Ті” — у свої долоні, “Та” — у долоні того, хто стоїть навпроти.

Плескання — вже звичне для дітей виконання ритму, тому ми й розпочинаємо з нього. Далі на “Ті-Ті” — діти марширують, на “Та” — плескають у долоні того, хто стоїть навпроти, потім можна запропонувати дітям марширувати ритм “Ті-Ті Ті-Ті”, а плескати — “Ті-Ті Та”.

Якщо в дітей все виходить вправно, додаємо слова вітання “Добрий день!”. Вітатися варто під ту вправу з ритмом, яка виходить найкраще.

- У чому особливість сьогоднішнього вітання?
- Як ви його назвали б?

Знайомимося з композитором

Микола Лисенко був усебічно обдарованою людиною — видатний композитор, піаніст, хоролий диригент, педагог, збирач пісенного фольклору, громадський діяч. Його вважають засновником української національної музичної класики.

У дев’ять років Микола написав свій перший музичний твір — граційну “Польку”, видану батьком у подарунок до дня народження сина.

Основним внеском Миколи Лисенка в національну культуру стало збирання скарбів народної музики, дослідження та опрацювання їх, повернення їх народові “у вишуканій мистецькій оправі”.

Серед найвідоміших творів Миколи Віталійовича — гімни “Молитва за Україну” та “Вічний революціонер”, опери “Тарас Бульба” та “Наталка Полтавка”. Композитор створив численні аранжування народної музики, написав багато творів на слова Тараса Шевченка.

Нині дуже популярним є “Запорозький марш”. Спочатку його виконували в оркестровці художнього керівника Національного академічного оркестру народних інструментів України Віктора Гуцала. На 25-ту річницю Незалежності цей марш був презентований як зустрічний марш ЗСУ в аранжуванні для військового оркестру.

“Запорозький марш” звучав на мітингах на підтримку незалежності України наприкінці 1980-х років. Під звуки цього маршу збиралися депутати у Верховній Раді.

Запорозький марш

Послухаємо разом із дітьми “Запорозький марш” Миколи Лисенка (виконує оркестр), а рухова імпровізація допоможе їм відчутти особливості й настрої музики. Запропонуйте дітям дібрати відповідні рухи.

- Мовленнєва вправа “Яка ця музика?”.
- Який музичний жанр?

- Чим марш відрізняється від решти творів? Як його впізнати?

Нагадайте дітям, що марш — енергійна музика з чітким ритмом для супроводу організованої ходи. Зазвичай під музику маршу зручно рахувати або “Раз-два”, або “Раз-два-три-чотири”.

- Для кого, на вашу думку, написаний цей марш?

Розповідаємо дітям, що це марш захисників-козаків, хоробрих воїнів, які в давні часи охороняли кордони нашої країни. Запорозькі козаки побудували фортецю на острові Хортиця біля сучасного міста Запоріжжя. Саме марші піднімали бойовий дух воїнів.

- Який настрій у музики?
- Що хочеться робити під неї?
- Чи завжди музика звучить однаково? (Обговорюємо зміну характеру музики, чому і навіщо так зробив композитор).
- Які музичні інструменти ми чуємо в оркестрі? Чому саме такі?

Найчастіше воїни виконували марші в походах, тому й музичні інструменти добирали не тільки за звучанням: вони мали бути такими, щоб їх можна було транспортувати бездоріжжям.

- Які музичні інструменти ви хочете додати? (Запропонуйте дітям дібрати відповідні музичні інструменти й придумати акомпанемент).
- Чи є в музиці повторення? Чому композитор їх написав? Чи однаково звучать повторення в марші?
- Рухова імпровізація “Хо́да хоробрих козаків”.
- Як ви вважаєте, коли має звучати “Запорозький марш”?

Марш нової армії України

14 жовтня відзначається День захисника України. Це державне свято збігається з Днем Українського козацтва.

- Як ви думаєте, чи випадковий це збіг дат? Чому?
- Хто захищає нашу країну?
- Чи може кожен громадянин України стати її захисником? Як саме?

Послухайте з дітьми пісню [“Марш нової армії”](#).

Ініціатором створення стройової пісні на основі тексту Олесь Бабія (“Зародились ми великої години...”) став Олег Скрипка (лідер гурту “Воплі Відоплясова”) До запису твору долучилися українські музиканти Іван Леньо (гурт “Kozak System”), Сашко Положинський (“Тартак”), Фома (“Мандри”), Тарас Компаніченко (“Хорея Козацька”), Фагот (“Танок на майдані Конго”) і Тарас Чубай (“Плач Єремії”).

24 серпня 2018 року твір став маршем українського війська на параді до дня Незалежності України. Також тут уперше було офіційно використано вітання “Слава Україні!” — “Героям Слава!”.

- Чи співзвучні обидва марші?

Проспівайте з дітьми "[Марш нової армії](#)", скориставшись записом караоке.

Соло чи оркестр?

Запропонуйте дітям послухати "Запорозький марш" у виконанні оркестру та роялю.

- Коли грає один інструмент (соло), а коли оркестр?
- Який музичний інструмент виконує соло?
- Яке виконання вам більше сподобалося? Чому?

Обговоріть із дітьми, яких барв додає музиці оркестр, наскільки урочистіше звучить марш.

Клас — це колектив, де кожен має свої бажання й уподобання, але коли треба зробити спільну справу, всі узгоджують свої дії. Так і музиканти збираються в оркестр, щоб ми почули музичний твір у всій красі. Звучання різних інструментів поєднується в гармонійну композицію. А керує оркестром диригент — саме він допомагає музикантам узгодити свої дії.

Вправа "Я — диригент". Запропонуйте дітям уявити себе диригентами та покерувати уявним оркестром під музику.

Речі звичні стають музичні

Зробіть шумові музичні інструменти з матеріалів, які можуть шелестіти, торохкотіти, дзеленчати... Запропонуйте дітям знайти ідею нового музичного інструменту, відповівши на запитання.

- Які звуки ви хочете отримати?
- Які предмети і матеріали можуть їх видавати?
- Яке пристосування треба зробити, щоб отримати бажані звуки було легше?

Шумовий оркестр

Об'єднайтеся у дві команди: одна гратиме в шумовому оркестрі, а друга крокуватиме під супровід саморобних інструментів. Спробуйте змінювати темп і гучність музики. Потім поміняйтеся ролями.

Цю роботу можна продовжити.

- Запропонуйте дітям зібрати марші різних часів, порівняти їх.
- Влаштуйте вернісаж картин про захисників України.
- Зберіть пісні, що розповідають про українських воїнів.
- Намалюйте обереги для українських воїнів і надішліть їм. Які слова варто написати? Що побажати? Як можна допомогти воїнам? Чому їм потрібна наша допомога?